

နောက်ဆက်တွဲ ၈

သတင်းအချက်အလက်နှင့် ကာကွယ်ပေးရေး သင်တန်း မိတ်ဆက်

ကျေးဇူးတင်လွှာ

ဤလမ်းညွှန်ချက်များကို အမေရိကန် နိုင်ငံတကာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး အေဂျင်စီ (USAID) မှတဆင့် လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုရေးရာဗျူရို (BHA) ၏ ရက်ရောသောပံ့ပိုးမှုဖြင့် ပြုလုပ်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။ အင်တာနယူးစ် (Internews) သည် "သတင်းအချက်အလက်နှင့် အန္တရာယ်များ- သတင်း အချက်အလက် ဂေဟစနစ်များသို့ အကာအကွယ်ပေးရေးနည်းဖြင့် ချဉ်းကပ်ခြင်း" လမ်းညွှန်ချက်တွင် ပါဝင်ခဲ့သူအားလုံးကို ကျေးဇူးတင်ကြောင်း ထပ်လောင်း ပြောကြားလိုပါသည်။

Internews လမ်းညွှန်ချက်များ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးနှင့် ရေးသားရေး အဖွဲ့ - Stijn Aelbers, Emily Cowlrick, Floriane Echegut, Lea Krivchenia, Haley McCain, Irene Scott။

ပရောဂျက် အကြံပေးအဖွဲ့နှင့် အကဲဖြတ်စိစစ် သုံးသပ်သူများ- Nadia Akmoun (IOM), Raphael Bacot (REACH), Adrienne Brooks (Mercy Corps), Stuart Campo (OCHA), Victoria Dangond Peralta (Internews), Marina Di Lauro (Oxfam), Katie Drew (GPC), Marie Dozin (GPC), Tiffany Easthom (Nonviolent Peaceforce), Giovanna Federici (NRC), Andre Heller (IRC), Séverine Lacroix (IOM), Anahi Lacucci (UNHCR), Francesco Michele (GPC), Briana Orr (IRC), Nathaniel Raymond (Yale University), Joelle Rizk (ICRC), Fausto Spiga (REACH), Mark Silverman (ICRC), Kathrine Starup (DRC), Craig Twitt (Internews), John Warnes (UNHCR)။

ဒီဇိုင်းနှင့် သရုပ်ဖော်ပုံများ- Corneliu Comendant၊ Emily Cowlrick၊ Floriane Echegut၊ Julia Huang၊ Ganaëlle Tilly

ဤအရင်းအမြစ်များကို Community Voices for Better Protection (CVBP) ပရောဂျက်၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုအဖြစ် ဖန်တီးထားပါသည်။ ဤပရောဂျက်သည် လူသားချင်းစာနာထောက်ထား မှုဆိုင်ရာ နယ်ပယ်လုပ်သားများ၊ အထူးကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးအေဂျင်စီများ၊ မီဒီယာနှင့် အခြား သတင်းအချက်အလက်ပေးသူများ၏ ရှုထောင့်မှ လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာ အခြေအနေ များတွင် သတင်းအချက်အလက်များနှင့် ဆက်စပ်နေသော အန္တရာယ်များကို နားလည်ရန် ရည်ရွယ် ပါသည်။ ၂၀၂၂-၂၃ ခုနှစ်တွင် အီရတ်၊ မာလီ နှင့် ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံ သုံးခုတွင် ပြုလုပ်ခဲ့သော ကွင်းဆင်း လုပ်ငန်းကို အသုံးပြု၍ ဤအရင်းအမြစ်များသည် နားလည်မှုနှင့် အန္တရာယ်နှင့် သတင်းအချက်အလက် ဆိုင်ရာ တုံ့ပြန်မှုကာလချက်ကို ဖြေရှင်းရန် လုပ်ဆောင်ပေးပါသည်။

ဤလမ်းညွှန်ချက်များ တိုးတက်ကောင်းမွန်စေရန် သုံးသပ်ချက်များ သို့မဟုတ် အကြံပြုချက်များ ရယူလို ပါက ကျေးဇူးပြု၍ Internews လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာအသင်းကို info@internews.org မှတဆင့် ဆက်သွယ်ပေးပါ။

© Internews အောက်တိုဘာလ ၂၀၂၃။ ဤထုတ်ဝေမှုသည် မူပိုင်ခွင့်ရှိသော်လည်း အရင်းအမြစ်ကို အပြည့်အဝ အသိအမှတ်ပြုဖော်ပြပါက စည်းရုံးလှုံ့ဆော်ခြင်း၊ လှုပ်ရှားမှုများ၊ ပညာရေးနှင့် သုတေသန ပြုလုပ်ခြင်းတို့အတွက် စာသားများကို အခမဲ့ အသုံးပြုနိုင်ပါသည်။ သက်ရောက်မှုကို အကဲဖြတ်ရန် အတွက် ထိုသို့အသုံးပြုမှုအားလုံးကို ၎င်းတို့ထံ မှတ်ပုံတင်ပေးရန် မူပိုင်ခွင့်ပိုင်ရှင်များက တောင်းဆို ပါသည်။ အခြားအခြေအနေများတွင် ကူးယူရန်အတွက်ဖြစ်စေ၊ အခြားထုတ်ဝေမှုများတွင် ပြန်လည် အသုံးပြုရန်အတွက်ဖြစ်စေ၊ ဘာသာပြန်ဆိုရန် သို့မဟုတ် ဆီလျော်အောင်ပြုပြင်ရန်အတွက်ဖြစ်စေ ခွင့်ပြုချက်ရယူရန် လိုအပ်ပါသည်။ ဤထုတ်ဝေမှုရှိ သတင်းအချက်အလက်များသည် ထုတ်ဝေချိန် တွင် မှန်ကန်မှုရှိပါသည်။

နောက်ဆက်တွဲ ၈ - သတင်းအချက်အလက်နှင့် ကာကွယ်ပေးရေး သင်တန်း မိတ်ဆက်

ဤလေ့ကျင့်ရေးသင်ရိုးညွှန်းတမ်းနှင့် လေ့ကျင့်ခန်းများသည် သတင်းအချက်အလက် ဂေဟစနစ်၏ ကာကွယ်ရေးဆိုင်ရာ အန္တရာယ်များအပေါ် သုံးသပ်လေ့လာချက်တစ်ခုအား တာဝန်ယူမလုပ်ဆောင် မီ ၎င်းတို့အဖွဲ့၏ စွမ်းဆောင်ရည်ကို တည်ဆောက်ရာတွင် လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုနှင့် မီဒီယာ ဆိုင်ရာ လုပ်ဆောင်သူများအား ပံ့ပိုးကူညီရန် သို့မဟုတ် သတင်းအချက်အလက်နှင့် ဆက်စပ်နေသည့် အန္တရာယ်များကို အလွယ်တကူ နားလည်သဘောပေါက်စေရန် ရည်ရွယ်ထားပါသည်။

ဤသည်မှာ သတင်းအချက်အလက် နှင့်/သို့မဟုတ် ကာကွယ်ပေးရေးတွင် ကျွမ်းကျင်မှု အနည်းငယ် ရှိသော ဝန်ထမ်း သို့မဟုတ် ကျွမ်းကျင်မှုမရှိသောဝန်ထမ်းကို ပစ်မှတ်ထားသည့် မိတ်ဆက်လေ့ကျင့် ရေးသင်တန်းတစ်ခုဖြစ်ပြီး ၎င်းအား နောက်ဆက်တွဲများနှင့် လမ်းညွှန်ချက် မိုဂျူးများဖြင့် အတူတကွ အသုံးပြုသင့်သည်။

- သင်ရိုးညွှန်းတမ်းနှင့် သင်ယူမှုဆိုင်ရာ ရည်မှန်းချက်များ... .. ၄
- သင်တန်းနည်းပြ(များ)၏ ကိုယ်ရေးအကျဉ်း... .. ၅
- လေ့ကျင့်ခန်း ၁ - သတင်းအချက်အလက် ဝေါဟာရ ၆
- လေ့ကျင့်ခန်း ၂ - ကာကွယ်ရေးဆိုင်ရာအန္တရာယ်များကို သုံးသပ်လေ့လာချက် ၇
- လေ့ကျင့်ခန်း ၃ - ထိခိုက်လွယ်မှုကို သုံးသပ်လေ့လာချက် ၉
- လေ့ကျင့်ခန်း ၄ - လုံခြုံရေးအစီအစဉ် ဆန်းစစ်အကဲဖြတ်မှု ၁၃
- လေ့ကျင့်ခန်း ၅ - အချိန်မီနှင့် ဘေးကင်းလုံခြုံစွာ လွှဲပြောင်းပေးမှု ၁၄

သင်ရိုးညွှန်းတမ်းနှင့် သင်ယူမှုဆိုင်ရာ ရည်မှန်းချက်များ

သင်ယူမှု ရည်မှန်းချက်များ	သက်ဆိုင်ရာ လေ့ကျင့်ခန်း	ခန့်မှန်းကြာချိန်	အရင်းအမြစ်များ
သတင်းအချက်အလက်			
<p>သတင်းအချက်အလက် ဝေါဟာရ - ပါဝင်လုပ်ဆောင်သူများသည် သတင်းအချက်အလက် လိုအပ်ချက်များကို နားလည်သိရှိရန် လိုအပ်သည့် အဓိက စကားလုံးများနှင့် အယူအဆများအပြင် သတင်းအချက်အလက် ရယူအသုံးပြုရာတွင် ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သည့် အခက်အခဲများကို နားလည်သဘောပေါက်စေပါသည်။</p>	<p>လေ့ကျင့်ခန်း ၁ - အဖွဲ့လိုက်ဂိမ်းကို ကြည့်ပါ</p>	<p>၃၀ မိနစ်</p>	<p>စကားလုံးများ၊ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်များနှင့် (ဥပမာများအတွက်) ကွက်လပ်များ ပါရှိသည့် A4 ရောင်စုံစာရွက်။</p>
ကာကွယ်ရေး			
<p>ကာကွယ်ရေးဆိုင်ရာအန္တရာယ်များကို သုံးသပ်လေ့လာချက် - ပါဝင်လုပ်ဆောင်သူများသည် ကာကွယ်ရေးဆိုင်ရာ အန္တရာယ်များကို သုံးသပ်လေ့လာချက် (အမည်အားဖြင့် ခြိမ်းခြောက်မှုများ၊ အားနည်းချက်ရှိသောလူများ၊ ပြစ်မှုကျူးလွန်သူများနှင့် တာဝန်များကို ဖော်ထုတ်ရန် လုပ်ရားမှုများနှင့် အရေးယူဆောင်ရွက်ရန်အတွက် အခန်းကဏ္ဍများ) ကို နားလည်သိရှိလာစေကာ ဒေသနှင့် ကိုက်ညီသော အခြေအနေနှင့် Internew ၏ လုပ်ငန်းများတွင် မည်သို့ အသုံးပြုရမည်ကို နားလည်သဘောပေါက်စေပါမည်။</p>	<p>လေ့ကျင့်ခန်း ၂ - ဇာတ်လမ်းသရုပ်ဆောင်လုပ်ရားမှုနှင့် လမ်းညွှန်ဆွေးနွေးမှုများတွင်ကြည့်ပါ</p>	<p>၄၅ - ၆၀ မိနစ်</p>	<p>နောက်ဆက်တွဲ ၁ - ခက်ခဲအဘိဓာန်၊ နမူနာဖြစ်ရပ်များ (လေ့ကျင့်ခန်း ၂ တွင်ပေးထားသည်)</p>
<p>ထိခိုက်လွယ်မှုကို သုံးသပ်လေ့လာချက် - ပါဝင်လုပ်ဆောင်သူများသည် ခြိမ်းခြောက်မှုများတွင် လူများအား ထိခိုက်လွယ်စေသည့် အချက်များ (သို့မဟုတ် ထိခိုက်မှု နည်းပါးစေသော အချက်များ) နှင့် အင်အားကာခြားချက်များကို မည်သို့ ပိုင်းခြားစိတ်ဖြာနိုင်သည်ကို နားလည်သိရှိပါလိမ့်မည်။ ၎င်းကျွမ်းကျင်မှုများက အကောင်းဆုံးရွေးချယ်ထားသော စံများအပေါ် အားထားမည့်အစား စံသတ်မှတ်ချက် အမြောက်အမြားအပေါ် အခြေခံ၍ ရုပ်ရှုအဖွဲ့ဝင်များ၏ လိုအပ်ချက်များနှင့် အဝင်ခွင့်ကျဖြစ်စေမည့် ပရောဂျက်များအား ဒီဇိုင်းရေးဆွဲရာတွင် ၎င်းတို့အား ကူညီပေးပါမည်။</p>	<p>လေ့ကျင့်ခန်း ၃ - ‘အားအင်အပြည့်ဖြင့် လျှောက်လှမ်းခြင်း’ / ရှေ့တစ်လှမ်းတိုးလေ့ကျင့်ခန်း၊ လမ်းနောက်တွင် သင်တန်းနည်းပြ ဦးဆောင်သော ဆွေးနွေးမှုကို ကြည့်ပါ</p>	<p>၄၅ - ၆၀ မိနစ်</p>	<p>ဒေသခံအကြောင်းအရာများနှင့် လိုက်လျောညီထွေမှုရှိအောင် ပြင်ဆင်ထားသည့် စိတ်ကူးယဉ်ဇာတ်ကောင်စာရွက်များ၊ ဇာတ်ကောင်များနှင့် တွဲဖက်ပေးရန်အတွက် ကြိုတင်စီစဉ်ထားသော ကိုယ်စားပြုမေးခွန်းများ (လေ့ကျင့်ခန်း ၃ တွင် လမ်းညွှန်ပေးထားသည်)</p>

သင်ယူမှု ရည်မှန်းချက်များ	သက်ဆိုင်ရာ လေ့ကျင့်ခန်း	ခန့်မှန်းကြာချိန်	အရင်းအမြစ်များ
ဘေးကင်းလုံခြုံသည့် အစီအစဉ် ရေးဆွဲခြင်း			
<p>လုံခြုံရေးအစီအစဉ် ဆန်းစစ်အကဲဖြတ်မှု - ပါဝင်လုပ်ဆောင်သူများသည် အန္တရာယ်ဆိုင်ရာ သုံးသပ်လေ့လာချက် (အခြေခံပုံစံတစ်ခုကို အသုံးပြုရာမှတစ်ဆင့်) “အန္တရာယ် မဖြစ်စေရန်” အတွက် မည်သို့ လုပ်ဆောင်ရမည်ကို သိရှိလာကာ ယင်းဆန်းစစ်အကဲဖြတ်မှုများသည် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးကို လုပ်ငန်းတိုင်း၌ ထည့်သွင်းပါဝင်စေခြင်း အခြေခံမူလေးချက်ကို မည်သို့ ပံ့ပိုးကူညီနေသည်ကို သိရှိလာပါမည်။</p>	<p>လေ့ကျင့်ခန်း ၄ - ဗီဒီယို ကြည့်ရှုခြင်း၊ လမ်းညွှန်ဆွေးနွေးချက်နှင့် လုံခြုံရေးအစီအစဉ် ဆန်းစစ်အကဲဖြတ်မှုကို အသုံးပြု၍ လက်တွေ့လေ့ကျင့်ခြင်းတွင်ကြည့်ပါ။</p>	<p>၄၅ - ၆၀ မိနစ်</p>	<p>ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ အကာအကွယ် ပေးရေးအဖွဲ့ ဗီဒီယို၊ ဗီဒီယိုအား ပြသရန် စွမ်းဆောင်ရည်၊ ကားချပ်အရှင်၊ နောက်ဆက်တွဲ ၂ - လုံခြုံရေး အစီအစဉ် ဆန်းစစ် အကဲဖြတ်မှု နမူနာပုံစံကို လုပ်ဆောင်ခြင်း</p>
<p>အချိန်မီနှင့် ဘေးကင်းလုံခြုံစွာ လွှဲပြောင်းပေးမှု - ပါဝင်လုပ်ဆောင်သူများသည် ဝန်ဆောင်မှုမြေပုံကို မည်သို့ တာဝန်ယူလုပ်ဆောင်ရန်နှင့် လုံခြုံဘေးကင်းကာ အချိန်နှင့်တစ်ပြေးညီ လွှဲပြောင်းပေးနည်းပုံစံအား မည်သို့ ဆောင်ရွက်ရမည်ကို သိရှိလာပါမည်။</p>	<p>လေ့ကျင့်ခန်း ၅ - အဖွဲ့လိုက် လုပ်ဆောင်ခြင်းနှင့် ပြန်လည်တင်ပြခြင်း တွင်ကြည့်ပါ။</p>	<p>ကြာချိန် - ၃၀-၄၅ မိနစ်</p>	<p>ပါဝါပိုင်း၊ ပရောဂျက်၊ ဆောင်ရန်နှင့် ရှောင်ရန် ဥပမာစာရွက်များ (လေ့ကျင့်ခန်း ၅ တွင် ပေးထားသည်)။</p>

သင်တန်းနည်းပြ(များ)၏ ကိုယ်ရေးအကျဉ်း -

ဤလေ့ကျင့်ရေးရှိ ခေါင်းစဉ်တစ်ခုစီတိုင်းသည် မိတ်ဆက်အဆင့်ဖြစ်ပြီး ကျွမ်းကျင်မှုနယ်ပယ် သုံးရပ်ဖြစ်သည့် - သတင်းအချက်အလက်၊ ကာကွယ်ပေးရေးနှင့် ဘေးကင်းလုံခြုံသည့် အစီအစဉ်ရေးဆွဲခြင်းတို့ ပါဝင်ပါသည်။ ဤသည်မှာ မိတ်ဆက်ဖြစ်နေသော်လည်း နည်းပြဆရာသည် ဤခေါင်းစဉ်များထဲမှ အနည်းဆုံးတစ်ခုကို ကျွမ်းကျင်စွာ တတ်မြောက်ထားရန် အကြံပြုထားသည်။ ထို့အပြင် နည်းပြဆရာသည် အခြားသောခေါင်းစဉ်များအတွက် ဆက်စပ်သော ဥပမာလိုအပ်ချက်များနှင့် လိုအပ်နိုင်သော ဗဟုသုတကို ဖြည့်ဆည်းရန်အတွက် လမ်းညွှန်ချက်များတွင် ပါဝင်သည့်အကြောင်းအရာများနှင့် စေ့စေ့စပ်စပ် ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်နေသင့်သည်။ မိုဂျူး ၁ သည် သင်တန်းအား မိတ်ဆက်ပေးခြင်းဖြစ်ပြီး၊ မိုဂျူး ၂ သည် ဘေးကင်းလုံခြုံရေးဆိုင်ရာ အစီအစဉ်ရေးဆွဲခြင်းအပေါ်တွင် သင်တန်းအား ပံ့ပိုးပေးထားကာ၊ မိုဂျူး ၃ မှာ ကာကွယ်ရေးဆိုင်ရာ အန္တရာယ်များကို သုံးသပ်လေ့လာချက်အပေါ်ပံ့ပိုးပေးထားသည်။ နောက်ဆက်တွဲများမှာလည်း အကူအညီဖြစ်စေပါလိမ့်မည်။ အထူးသဖြင့် ခက်ဆစ်အဘိဓာန် (နောက်ဆက်တွဲ ၁) နှင့် ဘေးကင်းလုံခြုံရေးဆိုင်ရာ အစီအစဉ်ရေးဆွဲရာတွင် ချင့်ချိန်ဆုံးဖြတ်သည့် နမူနာပုံစံ (နောက်ဆက်တွဲ ၂) တို့က အကူအညီဖြစ်စေပါလိမ့်မည်။ သတင်းထောက်များ အများစုပါဝင်သော သင်တန်းသားအုပ်စုတစ်ခုအတွက် မိုဂျူး ၄ သည် ၎င်းအဖွဲ့အမျိုးအစားထံ ဤလေ့ကျင့်ရေးအား အံဝင်ခွင်ကျဖြစ်အောင် ပံ့ပိုးကူညီရန်အတွက် ထပ်တိုး သတင်းအချက်အလက်များကို ပေးဆောင်ပါလိမ့်မည်။

လေ့ကျင့်ခန်း ၁ - သတင်းအချက်အလက်ဆိုင်ရာ ဝေါဟာရ

သတင်းအချက်အလက်နှင့် ဆက်စပ်သည့် ကာကွယ်ရေးဆိုင်ရာအန္တရာယ်များကို သုံးသပ်လေ့လာချက် တစ်ခုအား လုပ်ဆောင်ရန်အတွက် သတင်းအချက်အလက် လိုအပ်ချက်များနှင့်ပတ်သက်သည့် မသိမ ဖြစ် ဝေါဟာရအသုံးအနှုန်းများကို နားလည်သိရှိခြင်း။

လေ့ကျင့်ခန်းပုံစံ - အဖွဲ့လိုက်ဂိမ်း၌ အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့ချင်းစီသည် စကားလုံးများကို အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက် နှင့် တွဲဖက်ရန်အတွက် စားပွဲတစ်ခုမှ အခြားစားပွဲတစ်ခုသို့ ရွှေ့ပြောင်းကြသည်။ စကားလုံးအစုတစ် ခုဖြင့် နောက်စားပွဲတစ်ခုသို့ ရွှေ့ပြောင်းသည့်အခါ၊ ထိုအဖွဲ့သည် ယခင်အဖွဲ့မှ ပြုလုပ်ခဲ့သော တွဲဖက်မှု ကို ပြန်လည်ဆန်းစစ်သည်။ တွဲဖက်မှုအားလုံးကို စိစစ်ကာ ရှင်းပြပြီးနောက်၊ ပါဝင်လုပ်ဆောင်သူများ သည် အလှည့်သစ်တစ်လှည့်ကို စတင်ကြကာ အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့စီသည် စကားလုံး/အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက် အတွဲ တစ်ခုစီအတွက် ဥပမာများပေးရန် တာဝန်ယူကြသည်။ ထို့နောက် အဖွဲ့များသည် ဥပမာများကို စိစစ် ရန်နှင့် ပါဝင်လုပ်ဆောင်သူများ၏ သတင်းအချက်အလက်ဆိုင်ရာ ဝေါဟာရအပေါ် သိရှိနားလည်မှု အားကောင်းလာစေရန် ဆွေးနွေးကြသည်။

ပြင်ဆင်ခြင်း - စကားလုံးများ၊ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်များနှင့် (ဥပမာများအတွက်) ကွက်လပ်များပါရှိ သည့် A4 ရောင်စုံစာရွက်။

ကြာချိန် - ၃၀ မိနစ်

သတင်းအချက်အလက်ဆိုင်ရာ ဝေါဟာရ	
လုပ်ကြံသတင်း	တမင်သက်သက် လှည့်စားရန် ရည်ရွယ်ထားသော သတင်းမှား
သတင်းမှား ဖြန့်ဖြူးခြင်း	မှားယွင်းသည့် သို့မဟုတ် မတိကျသည့် သတင်းအချက်အလက်၊ မရည်ရွယ်ဘဲနှင့် သို့မဟုတ် လှည့်စားရန်ဖြစ်စေ၊ ထိခိုက်စေရန်ဖြစ်စေ ရည်ရွယ်ချက်မရှိဘဲ ပျံ့နှံ့သွားခြင်း
ကောလဟာလများ	အတည်မပြုရသေးသော သတင်းအချက်အလက်များကို လူတစ်ဦးမှ အခြားတစ်ဦးသို့ လက်ဆင့်ကမ်းပေးပို့ခြင်း (အမှန်လည်းဖြစ်နိုင်သကဲ့သို့ အမှားလည်း ဖြစ်နိုင်သည်)
သတင်းမှား	သတင်းမီဒီယာ ဆောင်းပါးအဖြစ် အသွင်ဆောင်ထားသည့် လုပ်ကြံဖန်တီးထား သော သတင်းအချက်အလက်
သတင်းအရင်းအမြစ်	သတင်းအချက်အလက်ကို ထုတ်လုပ်သော/ဖန်တီးသော လူပုဂ္ဂိုလ်၊ အသင်းအဖွဲ့၊ သို့မဟုတ် အဖွဲ့အစည်း
ချန်နယ်	သတင်းအချက်အလက် ရရှိရန်အတွက် တစ်စုံတစ်ဦးမှ အသုံးပြုသော ပလက်ဖောင်း/လူပုဂ္ဂိုလ်
စာတတ်မြောက်မှု	အရေးအဖတ် စွမ်းရည်
သတင်းအချက်အလက် အသုံးပြုတတ်မှု	သတင်းအချက်အလက်နှင့် မတူညီသော သတင်းအချက်အလက်ရင်းမြစ်များ၏ တရားဝင်မှုကို နားလည်သိရှိနိုင်စွမ်း/ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာနိုင်စွမ်း
ဒီဂျစ်တယ်နည်းပညာ များ အသုံးပြုတတ်မှု	ဒီဂျစ်တယ် ပလက်ဖောင်းများမှတစ်ဆင့် သတင်းအချက်အလက်အား လုံခြုံဘေးကင်းစွာ ရှာဖွေနိုင်စွမ်း၊ သုံးသပ်လေ့လာနိုင်စွမ်းနှင့် ဝေမျှနိုင်စွမ်း

လေ့ကျင့်ခန်း ၂ - ကာကွယ်ရေးဆိုင်ရာ အန္တရာယ်များကို သုံးသပ်လေ့လာချက်

သတင်းအချက်အလက်ကို ရယူအသုံးပြုခွင့်နှင့် ဒေသန္တရအကြောင်းအရာများပတ်လည်ရှိ ကာကွယ်ရေး ဆိုင်ရာ အန္တရာယ်များကို ကာကွယ်ပေးရေးနှင့် လေ့လာရေးတွင် အသုံးပြုခဲ့သော အကြောင်းအရာများ နှင့် အဓိက အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်များကို အကြမ်းဖျဉ်းဖော်ပြပေးသည်။

လေ့ကျင့်ခန်းပုံစံ - ကာကွယ်ရေးဆိုင်ရာ အန္တရာယ်များ၏ သဘောတရား၊ နည်းပညာဆိုင်ရာ ဝေါဟာရ နှင့် ကာကွယ်ရေးဆိုင်ရာ သုံးသပ်လေ့လာချက်ကို လုပ်ဆောင်ရန် လိုအပ်သည့်အဆင့်များကို ပါဝင် လုပ်ဆောင်သူများအား မိတ်ဆက်ပေးနိုင်ရန်အတွက် ဇာတ်လမ်းသရုပ်ဆောင် လှုပ်ရှားမှုနှင့် ၎င်း နောက်တွင် လမ်းညွှန်ဆွေးနွေးမှုများ။ သင်တန်းနည်းပြသည် ကာကွယ်ရေးအန္တရာယ်ဆိုင်ရာ ပြဿနာ ညီမျှခြင်းတွင်း ပါဝင်သည့်အပိုင်းများ (ခြိမ်းခြောက်မှု၊ ထိခိုက်လွယ်မှုနှင့် စွမ်းဆောင်ရည်) ကို ရှင်းပြ ရန်အတွက် နမူနာဖြစ်ရပ်များကို အသုံးပြုပါမည်။ ကာကွယ်ရေးအန္တရာယ်ဆိုင်ရာ ပြဿနာညီမျှခြင်း အပါအဝင်၊ ကာကွယ်ရေးဆိုင်ရာ ဝေါဟာရများ၏ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်များအတွက်၊ **နောက်ဆက်တွဲ ၁ - ခက်ဆစ်အဘိဓာန်**တွင် ကြည့်ရှုပါ။

ကြာချိန် - ၄၅-၆၀ မိနစ်

ပြင်ဆင်ခြင်း - ဇာတ်လမ်း သရုပ်ဆောင်ခြင်းအတွက် အောက်တွင် ပေးထားသော နမူနာဖြစ်ရပ်နှစ်ခု ကို အသုံးပြုပါ။ နမူနာဖြစ်ရပ်တစ်ခုစီတွင် အောက်ပါအချက်အလက်များ ပါဝင်သည် -

1. ကာကွယ်ရေးဆိုင်ရာခြိမ်းခြောက်မှု အမျိုးအစား သုံးမျိုး (အကျပ်ကိုင်ခြင်း၊ ပိတ်ဆို့တားဆီး ခြင်းနှင့် အကြမ်းဖက်ခြင်း)
2. ထိခိုက်လွယ်မှုနှင့် စွမ်းဆောင်ရည် ဝိသေသလက္ခဏာများနှင့်
3. ပြစ်မှုကျူးလွန်သူကို ဖော်ထုတ်ခြင်း။

နမူနာဖြစ်ရပ်အား အကောင်အထည်ဖော်ရန်အတွက် ဆွေးနွေးချက်အား ကူညီဦးဆောင်ခြင်း -

- သင်သည် နမူနာဖြစ်ရပ်များကို လိုက်လျောညီထွေဖြစ်အောင် လုပ်ဆောင်နိုင်သော်လည်း နမူနာ ဖြစ်ရပ်တစ်ခုက အွန်လိုင်းပြင်ပ အန္တရာယ်များအပေါ်တွင် အလေးထား၍ တစ်ခုက အွန်လိုင်း အန္တရာယ်များအပေါ် အလေးထားသင့်သည်။
- ဆွေးနွေးချက်ကို ကူညီလမ်းညွှန်ပေးရန်အတွက် နောက်ဆက်တွဲ ၁ - ခက်ဆစ်အဘိဓာန်ရှိ ကာကွယ်ရေးဆိုင်ရာ အန္တရာယ်ဆိုင်ရာ ပြဿနာညီမျှခြင်းကို အသုံးပြုပါ။
- ပါဝင်လုပ်ဆောင်သူနှစ်ဦးသည် ဇာတ်လမ်းသရုပ်ဆောင်ခြင်း လေ့ကျင့်ခန်းကို နှစ်ကြိမ် ပြုလုပ် နိုင်သည် (အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် တစ်ကြိမ်နှင့် လိုအပ်ပါက ဒေသန္တရဘာသာဖြင့် တစ်ကြိမ်)။
- ထို့နောက် အဖွဲ့သည် ဇာတ်လမ်း တစ်ပိုင်းပြီး တစ်ပိုင်း ဆွေးနွေးကာ မတူကွဲပြားသည့် ခြိမ်းခြောက် မှုများ၊ ထိခိုက်လွယ်မှုများနှင့် စွမ်းဆောင်ရည်များကို ဖော်ထုတ်ကြသည်။
- ပါဝင်လုပ်ဆောင်သူများအနေဖြင့် ရယူအသုံးပြုရန် အခက်အခဲများ၊ ခြိမ်းခြောက်ငွေညှစ် ခြင်း၊ တရားမဝင် ကုန်ကူးခြင်း၊ အလွဲသုံးစားပြုခြင်း အစရှိသည်တို့ အပါအဝင် ခြိမ်းခြောက် မှု အမြောက်အမြားကို နားလည်သဘောပေါက်စေနိုင်ရန်အတွက် ဥပမာများစွာဖြင့် သုံးသပ် ဆွေးနွေးခြင်းသည် အသုံးဝင်နိုင်ပါသည်။

- ဒုတိယ ဇာတ်လမ်းသရုပ်ဆောင် လေ့ကျင့်ခန်းတွင်လည်း တူညီသည့် လုပ်ငန်းစဉ်ကို ထပ်မံ လုပ်ဆောင်ပါ။
- ခြိမ်းခြောက်မှုများ၊ ထိခိုက်လွယ်မှုများနှင့် စွမ်းဆောင်ရည်များကို တစ်ကြိမ်တစ်ခါ ဖော်ထုတ် ပြီးသည်နှင့် ကာကွယ်ရေးအန္တရာယ်ဆိုင်ရာ ပြဿနာညီမျှခြင်းအား မိတ်ဆက်ပေးနိုင်မည်ဖြစ် ပြီး သတ်မှတ်ထားသော ကာကွယ်ရေးဆိုင်ရာအန္တရာယ်ကို လျော့ချရန်အတွက် စွမ်းဆောင်ရည် များ တိုးမြှင့်ပေးသည်နှင့်အတူ အစိုးရ မီဒီယာ၊ ကယ်ဆယ်ရေးအဖွဲ့အစည်းများနှင့် လူမှုကွန်ယက် များသည် ခြိမ်းခြောက်မှုများနှင့် ထိခိုက်လွယ်မှုများကို လျော့ချရန်အတွက် မည်သို့ အတူတကွ လုပ်ဆောင်နိုင်မည်ကို ဖော်ထုတ်ရန်အတွက် ဆွေးနွေးမှုမှ ဥပမာများအား အသုံးပြုနိုင်ပါသည်။
- ဇာတ်လမ်းသရုပ်ဆောင်ပြီးနောက်တွင် လုပ်ဆောင်သော ဆွေးနွေးမှုသည် “ဤအခြေအနေ တွင် ကူညီပေးရန်အတွက် သင့်အဖွဲ့အစည်းသည် မည်ကဲ့သို့ လုပ်ဆောင်မည်နည်း။” ဟူသော မေးခွန်းကို ဖြေကြားပေးပါမည်။

အွန်လိုင်းပြင်ပအန္တရာယ် ဥပမာအတွက် နမူနာဖြစ်ရပ်

- အမျိုးသမီး** - ဟယ်လို၊ ကျွန်ုပ် SIM ကဒ် တစ်ခုလောက် ဝယ်ချင်လို့ပါ။ ကျွန်မဝယ်ထားတဲ့ ပလန်က ဒီနေရာမှာ အလုပ်မဖြစ်လို့ပါ။
- အမျိုးသား** - မင်္ဂလာနေ့လည်ခင်းပါ။ SIM ကတ်ကို မှတ်ပုံတင်ဖို့အတွက် ခင်ဗျားရဲ့ မှတ်ပုံတင်(အိုင်ဒီ)ကတ် ဒါမှ မဟုတ် နိုင်ငံကူးလက်မှတ် လိုပါတယ်။
- အမျိုးသမီး** - ကျွန်မမှာ မှတ်ပုံတင်တို့ နိုင်ငံကူးလက်မှတ်တို့ မရှိပါဘူး။ ကျွန်မတို့ ဒီနေရာကို လာခဲ့တုန်းက အကုန် ပျောက်ကုန်တာ။ ရောင်းတဲ့သူတစ်ယောက်ကဆို ကျွန်မက အမျိုးသမီးဖြစ်နေလို့ SIM ကတ် မရောင်း နိုင်ဘူးလို့ငြင်းတယ်။ နောက်တစ်ယောက်က ပိုက်ဆံပိုလိုချင်တယ်။ အခု ဒါဖြစ်ပြန်ပြီ။ စည်းကမ်း အသစ်က ဘာတဲ့လဲ။
- အမျိုးသား** - ဒါက စည်းကမ်းပဲ။ ခင်ဗျားကို ကျွန်တော် SIM ကဒ် မပေးနိုင်ဘူး။ ခင်ဗျား ဒီစည်းကမ်းကို မကြိုက်ရင် ထွက်သွားလို့ရတယ်။
- အမျိုးသမီး** - ဟာ... ဒါမဖြစ်နိုင်တာ။ ကျေးဇူးပြုပြီး၊ ကျွန်မကို ကူညီပေးမယ် မဟုတ်လားရှင်။
- အမျိုးသား** - ခင်ဗျားက ကျုပ်ကို လူလိမ်လို့ ခေါ်လိုက်တာလား။ ကျုပ်ဆိုကနေ ထွက်သွားလိုက်တော့နော်။ မဟုတ် ရင် ကျုပ်ရိုက်ထုတ်တော့မှာ။
- အမျိုးသမီး** - တောင်းပန်ပါတယ်ရှင်၊ ကျွန်မကို SIM ကတ် တစ်ကတ်လောက်တော့ ရောင်းပေးပါ။ ကျွန်မ မိသားစု ကို ဆက်သွယ်နိုင်မယ့် နည်းက ဒီတစ်နည်းပဲ ရှိလို့ပါ ပြီးတော့ ကျွန်မ အင်တာနက် လိုနေလို့ပါ။ ဒီမှာ တီဗီတို့ ရေဒီယိုတို့က လာနေတဲ့ဟာတွေကို ကျွန်မ လုံးဝ နားမလည်ပါဘူး။ ကျွန်မနားလည်တဲ့ ဘာသာစကားတဲ့ အွန်လိုင်းပေါ်က သတင်းတွေ ဝင်ကြည့်ချင်လို့ပါ။
- အမျိုးသား** - ကဲ ဒီလိုလုပ်။ ခင်ဗျားကျုပ်နဲ့ ဆိုင်နောက်ဖေးကို လိုက်လာပြီး ကျုပ်အပေါ် အရမ်းသဘောကောင်းပေး မယ်ဆိုရင် ခင်ဗျားအတွက် SIM ကတ်တစ်ကတ်လောက် ရှာပေးမယ်။

အွန်လိုင်းအန္တရာယ် နမူနာဖြစ်ရပ်

အမျိုးသား - အို သူငယ်ချင်းရေ... ငါတစ်ကယ်ကို စိုးရိမ်နေရပြီ။ ပြီးတော့ ငါမင်း အကူအညီကို လိုအပ်နေတယ်။

အမျိုးသမီး - ဘာတွေဖြစ်နေတာလဲ။ မှန်တိုင်းလာမှာနဲ့ ပတ်သက်ပြီး လူတိုင်း စိုးရိမ်ပူပန်နေကြတယ်။ ဘာလို့ နင့် မိသားစုနဲ့အတူ လုံခြုံတဲ့နေရာမှာ မနေတာလဲ။

အမျိုးသား - အဲဒါက ပြဿနာပဲ။ ငါအိမ်နီးနားရပ်ကွက်ထဲက မိသားစုတွေဆီက ဘာသတင်းအချက်အလက်မှ မရ လို့ ငါတို့ ဘာလုပ်ရမှန်းမသိ ဖြစ်နေတာ။ အစိုးရရဲ့ အကျပ်အတည်းအရေးပေါ်အဖွဲ့ဆီက လမ်းညွှန် ချက်မရမချင်း နေရာရွှေ့ပြောင်းတာမျိုးမလုပ်ဖို့ ရေဒီယိုအသံလွှင့်ဌာနက ပြောထားပေမဲ့ စခန်းတွေမှာ နေထိုင်သူတွေအတွက် ဘာသတင်းမှ မရခဲ့ဘူး။

အမျိုးသမီး - ဘာမှမဖြစ်ပါဘူး။ ငါလည်း သတင်းတွေကို မယုံလို့ ဒီမှာနေတုန်းပဲလေ။ နင့်အိမ်ကို ပြင်ဆင်ထားဖို့ပဲလို့ တာ။ ဒါဆို နင့်မိသားစု အဆင်ပြေသွားမှာပါ။ မိုးလေး ခပ်ဖွံ့ဖွံ့ပဲ ကျနေတာပါ။

အမျိုးသား - ငါမိသားစုက အဆင်ပြေမှာ မဟုတ်ဘူး -- အမျိုးသမီးတစ်ယောက်က ငါကလေးတွေကို ခေါ်သွားလို့။ ခိုလှုံနိုင်တဲ့နေရာတွေနဲ့ ပတ်သက်ပြီး သတင်းအချက်အလက်တွေရှိတဲ့ အဖွဲ့တစ်ခုကို ငါ Facebook ပေါ်မှာ တွေ့လိုက်တယ်။ ပြီးတော့ အမျိုးသမီးတစ်ယောက်က ငါတို့အားလုံးကို သူ့အိမ်မှာ လာနေဖို့ ကမ်းလှမ်းတယ်။ သူက အရမ်း ကြင်နာတတ်တာပဲ။ ငါနဲ့ ငါမိန်းမနဲ့ အိမ်ကို မှန်တိုင်းမလာခင် ပြင်ဆင် ဖို့ အချိန်ရအောင်လို့ ကလေးတွေကို အရင်ပိုထားလို့ ပြောတယ်။ ငါတို့နဲ့ နောက်မိသားစုတစ်စုက မနက် ကပ် ကလေးတွေကို သွားထားခဲ့ကြတာ။ နေ့လည်ပိုင်းလောက်မှာ သူတို့နဲ့အတူ သွားနေဖို့ ငါတို့ရောက် သွားတော့ အဲဒီမှာ ဘယ်သူမှ မရှိကြတော့ဘူး။

အမျိုးသမီး - ဆိုးလိုက်တာဟယ်။ နင်ရဲ့ကို တိုင်မှရမှာပေါ့။

ထိုအမျိုးသားသည် သူ၏ဖုန်းမှ အကြောင်းကြားချက်တစ်ခုကို ရရှိခဲ့သည်...

လေ့ကျင့်ခန်း ၃ - ထိခိုက်လွယ်မှုကို သုံးသပ်လေ့လာချက်

ထိခိုက်လွယ်မှု၊ စွမ်းဆောင်ရည်နှင့် လူ့အစုအဖွဲ့များအကြား အာဏာကို ဟန်ချက်ညီအောင် ခွဲဝေကျင့်သုံး ပုံနည်းလမ်းများအပေါ် သက်ရောက်နေသော အချက်များကို ခြုံငုံသုံးသပ် ဆန်းစစ်အကဲဖြတ်နည်း

လေ့ကျင့်ခန်းပုံစံ - ထိခိုက်လွယ်မှု၊ စွမ်းဆောင်ရည်နှင့် လူ့အစုအဖွဲ့များအကြား အာဏာကို ဟန်ချက် ညီအောင် ခွဲဝေကျင့်သုံးပုံနည်းလမ်းများနှင့် ပရောဂျက်ဒီဇိုင်းအပေါ် ၎င်းတို့၏ သက်ရောက်မှုများ (ထိခိုက်လွယ်မှုကို လျှော့ချခြင်းနှင့် ရပ်ရွာနှင့် အဓိကပါဝင်သူများ၏ စွမ်းဆောင်ရည်ကို တိုးမြှင့်ခြင်း၊ သို့မဟုတ် အားပေးထောက်ခံသည့် ပစ်မှတ်များကို ဖော်ထုတ်ခြင်း)ကို နားလည်သဘောပေါက်စေရန် ပါဝင်လုပ်ဆောင်သူများနှင့်အတူ သင်တန်းနည်းပြတစ်ဦး ဦးဆောင်သော ဆွေးနွေးမှုဖြင့် လုပ်ဆောင် သည့် ‘အားအင်အပြည့်ဖြင့် လျှောက်လှမ်းခြင်း’ လေ့ကျင့်ခန်း။

ပါဝင်လုပ်ဆောင်သူများသည် ၎င်းတို့၏ရှေ့တွင် နေရာလွတ်တစ်ခုထား၍ တန်းစီကြရန် လိုအပ်သည်။ တစ်ယောက်စီကို စိတ်ကူးယဉ် ဇာတ်ကောင်တစ်ခုစီ ခွဲဝေသတ်မှတ်ပေးထားရမည်။ သင်တန်းနည်းပြသည် လူ့အစုအဖွဲ့များအကြား အာဏာကို ဟန်ချက်ညီအောင် ခွဲဝေကျင့်သုံးပုံနည်းလမ်းများနှင့် ထိခိုက်လွယ် မှုနှင့် တစ်ဦးချင်းစီ၏ စွမ်းဆောင်ရည်အပေါ် သက်ရောက်နေသည့် မတူညီသော အချက်အလက်များကို အလေးပေးထားသည့် မေးခွန်းအတွဲလိုက်အား ဖတ်ပြရမည်။ ဥပမာ တစ်ခုစီအတွက် ပါဝင်လုပ်ဆောင် သူတစ်ဦးက ၎င်း၏ ဇာတ်ကောင်သည် ပေးထားသော ဥပမာမှ အကျိုးကျေးဇူးရရန် လိုအပ်သည့် ဝိသေသလက္ခဏာများ ရှိသည်ဟု ခံစားရပါက ရှေ့သို့ ခြေတစ်လမ်းတိုးရမည်။ မေးခွန်း ၁၀ မှ ၁၂ ခု ကြား မေးမြန်းပြီးနောက် ပါဝင်လုပ်ဆောင်သူတစ်ဦးချင်းစီသည် ၎င်းတို့၏ စိတ်ကူးယဉ် ဇာတ်ကောင် ကို ထုတ်ဖော်ပြောပြပြီး ပါဝင်လုပ်ဆောင်သူများ၏ နောက်ဆုံးရောက်ရှိနေသည့် နေရာများ မှန်မမှန် စစ်ဆေးရန်နှင့် နေရာမှန်ကို ပြန်နေကြရန်အတွက် အဖွဲ့အတွင်း ဆွေးနွေးမှုများ ပြုလုပ်ရမည်။ ဤ

အဆင့်တွင် ပါဝင်လုပ်ဆောင်သူများသည် လူများ၏ သတင်းအချက်အလက်ကို ရယူအသုံးပြုခွင့်၊ အကျိုးခံစားခွင့်များရရှိရန် ရွေးချယ်မှုစံနှုန်းများ၊ အားပေးထောက်ခံမှုဆိုင်ရာ ပစ်မှတ်များနှင့် ထိခိုက်လွယ်မှု/စွမ်းဆောင်ရည်တို့အား ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းသည့် လှုပ်ရှားမှုဒီဇိုင်းအစိတ်အပိုင်းများအား လွှမ်းမိုးထားသည့် အစိတ်အပိုင်း အမြောက်အမြားကို ဆွေးနွေးနိုင်ပါသည်။

ပြင်ဆင်ခြင်း -

- ဒေသန္တရ အခြေအနေနှင့် လိုက်လျောညီထွေဖြစ်အောင် ပြုလုပ်ထားသော စိတ်ကူးယဉ် ဇာတ်ကောင်စာရွက်များ
- ထိခိုက်လွယ်မှုနှင့် စွမ်းဆောင်ရည်အစိတ်အပိုင်းများအား ဖော်ထုတ်ရာတွင် အထောက်အကူပြုသည့် ဒေသန္တရ အကြောင်းအရာများနှင့် ကိုက်ညီရန် အနည်းငယ် ပြင်ဆင်ထားသော မေးခွန်းများနှင့် လိုအပ်ပါက လိုက်လျောညီထွေဖြစ်ရန် ပြင်ဆင်ထားသော ဇာတ်ကောင်များ

ကြာချိန် - ၄၅-၆၀ မိနစ်

မေးခွန်းများ -

1. သင် စာရေးတတ်၊ ဖတ်တတ်ပါသလား။
2. အဓိက တီဗီချန်နယ်၊ ရေဒီယိုနှင့် သတင်းစာပါ သတင်းများတွင်သုံးထားသည့် ဘာသာစကားကို ပြောတတ်ပါသလား။
3. မိမိနှစ်သက်ရာ ဘာသာစကားနှင့် သတင်းအချက်အလက်များကို အလွယ်တကူ ရရှိနိုင်ပါသလား။
4. သတင်းနဲ့ အခြားအစီအစဉ်များကို နားထောင်ရန်အတွက် ရေဒီယို သို့မဟုတ် ဖုန်းကို လက်လှမ်းမီပါသလား။
5. အိမ်မှာ မိမိရဲ့ ရေဒီယို ဒါမှမဟုတ် ဖုန်းကို အားသွင်းနိုင်ပါသလား။
6. မိမိလိုအပ်သည့် သတင်းအချက်အလက် ရရှိရန်အတွက် မိသားစု၊ သူငယ်ချင်း၊ အစိုးရမဟုတ်သည့် အဖွဲ့အစည်းများ (NGO များ) ဒါမှမဟုတ် သင့်အလုပ်ကို အားကိုးပါသလား။
7. ကိုယ်ပိုင်အင်တာနက် အသုံးပြုခွင့် ရှိပါသလား။
8. Facebook နှင့် WhatsApp တို့ကဲ့သို့ လူမှုကွန်ရက်များကို မည်သို့သုံးရသည်ကို သိရှိပါသလား။
9. စက်တစ်ခုစီအတွက် (စက်တစ်ခုထက်ပို၍ ရှိသည်ဆိုပါက မိမိ၏ ဖုန်း၊ လက်တော့ပ်နှင့် တက်ဘလက်အတွက်) နှင့် အက်ပလီကေးရှင်း တစ်ခုစီ (ဥပမာ - Facebook၊ WhatsApp၊ အီးမေးလ်အကောင့်၊ ဘဏ်အက်ပ၊ စသဖြင့်) အတွက် မတူညီသောစကားဝှက်များ ထားရှိပါသလား။
10. (အခြားသူများသုံးသည့် လက်တော့ပ်များ၊ ဖုန်းများ သို့မဟုတ် တက်ဘလက်များ အပါအဝင်) အများသုံးစက်ပစ္စည်းတစ်ခုကို အသုံးပြုသည့်အခါ မိမိ၏အကောင့်မှ အမြဲတမ်း လော့ဂ်အောက် ထွက်ခဲ့ပါသလား။
11. သတင်းအချက်အလက်များကို အခြားသူများနှင့် မမျှဝေမီ သို့မဟုတ် အဆိုပါသတင်းအချက်အလက်ပေါ်မူတည်၍ တစ်ခုခုမလုပ်မီ မှန်မမှန် စစ်ဆေးခြင်းမျိုး လုပ်ပါသလား။
12. ရုပ်ရွာအသိုင်းအဝိုင်းတွင် သင် သြဇာလွှမ်းမိုးမှုရှိပါသလား။ (ဥပမာ - မိမိ၏အမြင်များကို လူအများနှင့် ပုံမှန်မျှဝေရန်အတွက် စကားဝိုင်းတစ်ခုခုတွင် ဝင်ရောက်ဆွေးနွေးခွင့် ရှိပါသလား)

ဇာတ်ကောင်စရိုက် ၁ - သင်သည် လူမှုရေး သို့မဟုတ် စီးပွားရေးအင်အား အနည်းငယ်မျှသာရှိပြီး အိုင်ဒီပီ (IDP) စခန်းတွင် နေထိုင်နေသည့် အသက်ခြောက်ဆယ်ကျော် အမျိုးသမီးတစ်ဦးဖြစ်သည်။ သင် ဘယ်သောအခါကမှ စာအရေး၊ အဖတ်ကို မသင်ယူခဲ့ဖူးပါ။ သင်သည် သင့်အိမ်နီးချင်းနှင့် အတူ ရေဒီယိုနားထောင်ကာ အချိန်ဖြုန်းရခြင်းကို နှစ်သက်သော်လည်း ဘာသာစကား မတူညီသည့် အရပ်ဒေသမှ လာခဲ့သောကြောင့် နားလည်သဘောပေါက်ရန် မလွယ်ကူပေ။ သင်တွင် စမတ်ဖုန်းတစ်လုံးရှိသော်လည်း ၎င်းအား ဖုန်းခေါ်ဆိုရန်အတွက်သာ အသုံးပြုသည်။ အွန်လိုင်းပေါ်ရှိ အရာများအားလုံးသည် အသုံးပြုရန်အတွက် ရှုပ်ထွေးလွန်းသည်။

**ဇာတ်ကောင်
စရိုက် ၂ -**

သင်သည် တက္ကသိုလ်တွင် သမိုင်းဘာသာရပ်ကို သင်ကြားပေးနေသော မျက်မမြင် အမျိုးသမီးတစ်ဦးဖြစ်သည်။ သင်သည် မျက်မမြင်စာ(မျက်မမြင်သူများ အသုံးပြုသော ဘာသာစကား)ဖြင့် ရေးသားဖတ်ရှုနိုင်ပြီး သင်နှစ်သက်သည့် ဘာသာစကားဖြင့် ထုတ်ဝေ သည့် သင်အကြိုက်ဆုံး သတင်းစာမှ အသံသတင်းများကို အလွယ်တကူ ရယူနိုင်ပါသည်။ သင်သည် လူမှုကွန်ရက်သုံးသော်လည်း သင်မျှဝေခဲ့သော သင်သွယ်ချင်း၏ ပုံစံတစ်ခုသည် သတင်းမှားဖြစ်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ခံထားရသောကြောင့် သင်၏ Twitter အကောင့်မှာ ဆိုင်းငံ့ ခံထားရသည် - သင်သည် ထိုအရာအား မမျှဝေမီ သတင်းအချက်အလက်အား စိစစ်ရန် သတိမေ့ခဲ့သည်။

**ဇာတ်ကောင်
စရိုက် ၃ -**

သင်သည် မြို့တော်၏ ပင်မဈေးကြီးထဲတွင် ဖွင့်ထားသော လက်ဖက်ရည်ဆိုင်ပိုင်ရှင်တစ် ဦးဖြစ်သည်။ သင့်လက်ဖက်ရည်ဆိုင်တွင် တီဗီ သို့မဟုတ် ရေဒီယိုကို အမြဲတမ်း ဖွင့်ထား ပြီး သင်သည် သတင်းများကို သင်ဆိုင်သို့ လာရောက်သည့် ဖောက်သည့်များနှင့် ဆွေးနွေး ရသည်ကို နှစ်သက်သည်။ တစ်ခါတစ်ရံတွင် သင်သည် သတင်းမှားအချို့ ကြောင့် ၎င်းတို့ နှင့် ငြင်းခုံနေတတ်ပြီး **အမှန်တစ်ကယ်** ဖြစ်ပျက်နေသည်များကို ဆုံးဖြတ်ရန်မှာ မလွယ်ကူလှ ပေ။ သင်သည် သင့်သွယ်ချင်းများနှင့် ပြည်တွင်းပြည်ပ သတင်းစာများမှ ထုတ်ဝေခဲ့သော သတင်းအချက်အလက်များကို မျှဝေရန် WhatsApp ပေါ်တွင် သီးသန့်အဖွဲ့တစ်ခုကို ဖွဲ့စည်း ခဲ့သည် - ၎င်းအဖွဲ့တွင် တိကျသော သတင်းအချက်အလက်ကိုသာ မျှဝေကြသည်။

**ဇာတ်ကောင်
စရိုက် ၄ -**

သင်သည် စက်ရုံတစ်ခု၌ အလုပ်လုပ်နေသော ပြည်တွင်းရွှေ့ပြောင်း ဒုက္ခသည် မိန်းကလေး တစ်ဦးဖြစ်သည်။ သင်သည် နည်းပညာကောလိပ်တွင် နှစ်နှစ်တက်ခဲ့ပြီးမှ ကျောင်းထွက်ခဲ့ ရသည်။ ဘာသာစကား အခက်အခဲများကြောင့် အိမ်ရှင်အသိုင်းအဝိုင်းမှ လူများနှင့် ဆက် သွယ်ပြောဆိုရန် မလွယ်ကူကြောင်းကို သင် သိရှိလာခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် သင်ဘာသာစကား ဖြင့် စမတ်ဖုန်းထဲမှ သတင်းများအားလုံးကို သင် ရရှိနိုင်သည်။ သင်သည် အများပြည်သူ သုံး ကွန်ပျူတာများတွင် မည်သည့်အခါမှ လော့ဂ်အောက် မထွက်ခဲ့သောကြောင့် သင့် Facebook အကောင့်သည် အကြိမ်အနည်းငယ် ဖောက်ထွင်းခံခဲ့ရသည်။

**ဇာတ်ကောင်
စရိုက် ၅ -**

သင်သည် ဒုက္ခသည်စခန်းတွင် နေထိုင်နေသည့် စာမတတ်သော အဘိုးအိုတစ်ဦးဖြစ်သည်။ မကြာသေးမီက သင့်ဆွေမျိုးများသည် သူတို့ဇာတိနေရာသို့ ပြန်သွားခဲ့ကြသည်။ ဘာသာစကားအခက်အခဲကြောင့် ဒေသတွင်းသတင်းများကို သင် နားမလည်သော်လည်း သတင်းအချက်အလက်အတွက် နိုင်ငံတွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာ NGO များနှင့် သင်သည် ဆက် သွယ်နေပါသည်။ သင့်တွင် သတင်းအချက်အလက် လုံလုံလောက်လောက် မရှိဘဲ ရောထွေး နေခြင်းကြောင့် သင်လာခဲ့သည့်နေရာကို ပြန်သွားသင့်၊ မသွားသင့် သင်မဆုံးဖြတ်နိုင်ပါ။

**ဇာတ်ကောင်
စရိုက် ၆ -**

သင်သည် အွန်လိုင်းမှ သတင်းအချက်အလက်ကို ရရှိရန်အတွက် အစ်ကိုဖြစ်သူ၏ ဖုန်း ကို ငှားရမ်းသွားသည့် အမျိုးသမီးငယ်တစ်ဦးဖြစ်သည်။ အကြိမ်အတိုင်း အစ်ကိုအကော င်ကို အသုံးပြုနေရသည့်အတွက် အခက်အခဲရှိသည်။ သင်သည် သူ၏ Facebook ကို အသုံးပြုရန် လိုအပ်သော်လည်း အားလုံးက <သက်ဆိုင်ရာ ဘာသာစကားကို ဖြည့်သွင်း ပါ>နှင့် ရေးထားခြင်းဖြစ်သည့်အပြင် သင်အနေဖြင့် သတင်းအချက်အလက်များကို <သက်ဆိုင်ရာ ဘာသာစကားကို ဖြည့်သွင်းပါ> ဖြင့် ရယူကြည့်ရှုလိုသည်။ သင်အနေဖြင့် ဒေသန္တရ အမျိုးသမီးအသင်းတွင် ဖုန်းအားသွင်းနိုင်သောကြောင့်သာ သင်အစ်ကိုက သူဖုန်း အား အသုံးပြုခွင့်ပေးထားခြင်းဖြစ်သည် - လတ်တလောတွင် လျှပ်စစ်မီးမှာ ပြဿနာဖြစ် နေသော်လည်း အသင်းတွင် မီးစက်တစ်လုံးရှိနေသည်။

**ဇာတ်ကောင်
စရိုက် ၇ -**

ပေါက်ကွဲမှု ကြီးကြီးမားမားကြောင့် သင့်အကြားအာရုံကို ထိခိုက်ပျက်စီးစေခဲ့ပြီးနောက် သင် သည် နားမကြားသူတစ်ဦး ဖြစ်လာခဲ့သည်။ သင်သည် စာလည်း မဖတ်တတ်၊ ရေဒီယိုကဲ့သို့ သော အရာများကို ယခင်ကကဲ့သို့ နားမထောင်နိုင်တော့သောကြောင့် သင့်အနေဖြင့် သတင်း အချက်အလက်ကို နားလည်သိရှိရန် မလွယ်ကူကြောင်း တွေ့လာရသည်။ အဖွဲ့အစည်းတစ် ခုက သင့်အား ဖုန်းနှင့် အင်တာနက်ဘေလ် ရရှိရန် ကူညီပေးခဲ့သော်လည်း သင် လိုအပ်နေ သည့် သတင်းအချက်အလက်ကို အွန်လိုင်းပေါ်တွင် မည်သည့်နေရာ၌ ရှာဖွေရမည်ကို မသိရှိ ပါ။ မည်သို့ပင်ဆိုစေ၊ ဖုန်းအားသွင်းရန် လျှပ်စစ်မီးမရှိသောကြောင့် ဖုန်းကို အမြဲတမ်း နီးပါး ပိတ်ထားရသည်။ မသန်စွမ်းသူများအတွက် ဝန်ဆောင်မှုများနှင့် ပတ်သက်သည့် သတင်း အချက်အလက်များရရှိရန် သင့်ဖုန်းနံပါတ်ကို အွန်လိုင်းပေါ်တွင် မျှဝေခဲ့သောကြောင့် သင် ဖုန်းဖွင့်လျှင်ဖွင့်ချင်းပင် ဖုန်းခေါ်ဆိုမှုအမြောက်အများကို လက်ခံရရှိခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် သင်သည် လူများပြောဆိုနေသည်ကို မကြားနိုင်သောကြောင့် သင့်အား ဖုန်းခေါ်ပေးကြ သော်လည်း မထူးပေ။

**ဇာတ်ကောင်
စရိုက် ၈ -**

သင်သည် နည်းပညာအသစ်များနှင့် ချိတ်ဆက်နေလိုသော အဖွဲ့အစည်းတစ်ဦးဖြစ်သည်။ သင့်တွင် ဖုန်းတစ်လုံးရှိပြီး Facebook နှင့် Instagram အပေါ်သို့ သတင်းများတင်ရန် အသုံးပြုသည်။ သင့်တင်ထားသည့် အချို့သောပုံစံများသည် သတင်းမှားများ ပါဝင်နေသောကြောင့် ၎င်းပုံများကို ဖျက်ပေးရန်အတွက် သင့်မြေးမလေးက သင့်အား ဖုန်းဆက်တိုက် ခေါ်ဆိုနေသည်။ သင့်၏ သူငယ်ချင်းမှ ထိုအရာကို မျှဝေထားခြင်းဖြစ်သောကြောင့် ၎င်းက အမှန်ဖြစ်ရမည်ဟု သင် ထင်ခဲ့သည်။ ပြဿနာမှာ သင်ပြောတတ်သည်မှာ <ဤနေရာတွင် သက်ဆိုင်ရာ ပထမ ဘာသာစကားကို ဖြည့်သွင်းပါ> ဘာသာစကား ဖြစ်သော်လည်း ပြည်တွင်းသတင်းအားလုံးသည် <ဤနေရာတွင် သက်ဆိုင်ရာ ဒုတိယ ဘာသာစကားကို ဖြည့်သွင်းပါ> ဘာသာစကားဖြင့် ဖြစ်နေသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ အင်တာနက်သည် သင်လိုအပ်နေသည့် သတင်းအချက်အလက်များကို <ဤနေရာတွင် သက်ဆိုင်ရာ ပထမ ဘာသာစကားကို ဖြည့်သွင်းပါ> ဘာသာစကားနှင့် ရှာဖွေနိုင်သည့် တစ်ခုတည်းသောနေရာဖြစ်သည်။

**ဇာတ်ကောင်
စရိုက် ၉ -**

သင်သည် ပြည်တွင်းရေးဒီမိုကရေစီတွင် ကျော်ကြားသော အကြီးအကဲတစ်ဦးဖြစ်ပြီး ဌာနမှ အသံလွှင့်ချက်များ၏ အကြောင်းအရာများအပေါ် အလွန်ပင် ဂုဏ်ယူနေသည်။ သင့်ထုတ်လွှင့်မှုတွင် အသုံးအများဆုံး ပြည်တွင်းသုံး ဘာသာစကားကို အသုံးပြုခဲ့သည့်အပြင် မြို့နေ ပြည်သူလူထုများထံမှ လူနည်းစုသုံးသည့် ဘာသာစကားပြောကြသူများက အသံလွှင့်ချက်များကို နားမလည်သည့်အတွက် နောက်ပိုင်းတွင် ၎င်းတို့ထံမှ အန္တရာယ်တိုင်းကြားချက်များကို တွေ့မြင်ခဲ့ရသည်။ ၎င်းတို့သည် ရေးဒီယိုတွင် ၎င်းတို့ရပ်ရွာအသိုင်းအဝိုင်းအကြောင်း သတင်းကိုလည်း ပါဝင်စေချင်ကြသည်။ သင်သည် ရေးဒီယိုအသံလွှင့်ဌာန၏ Facebook စာမျက်နှာရှိ ၎င်းတို့၏ တိုင်ကြားချက်ကို ဖျက်ပစ်ရန် ကြိုးစားခဲ့သော်လည်း ပြဿနာများကိုသာ ပို၍ တိုးလာစေခဲ့သည်။

**ဇာတ်ကောင်
စရိုက် ၁၀ -**

သင်သည် သတင်းမှားများကို ဖော်ထုတ်သည့် သတင်းထောက်တစ်ဦးဖြစ်သည်။ သင်သည် Twitter နှင့် Facebook ပေါ်တွင် ပျံ့နှံ့နေသော ကောလဟာလများနှင့် သတင်းမှား ဖြန့်ဖြူးနေသည်များကို အင်တာနက်ပေါ်၌ ကြည့်ရှုရသည်ကို နှစ်သက်သူဖြစ်သည်။ သင်သည် သင်၏ ရပ်ရွာအသိုင်းအဝိုင်းတွင် ပျံ့နှံ့နေသော သတင်းမှားများအားလုံးကို စာရင်းပြုစုကာ Facebook ပေါ်တွင် သီးသန့်အဖွဲ့တစ်ခု ဖွဲ့စည်း၍ လူအများ သတင်းအချက်အလက်များကို နှိုင်းယှဉ်ရာတွင် အကူအညီဖြစ်စေရန်အတွက် တကျသော သတင်းအချက်အလက်နှင့် အခြားသောရင်းမြစ်များကို ပေးထားသည်။ သင်သည် ဤအကြောင်းအရာနှင့် ပတ်သက်၍ ဆောင်းပါးတစ်ပုဒ်ရေးရန် ပြည်တွင်းသတင်းစာတစ်ခုအား တိုက်တွန်းရန် ကြိုးပမ်းခဲ့သော်လည်း ထိုသတင်းစာတွင် အသုံးပြုနေသော ဘာသာစကားအား မပြောဆိုတတ်သောကြောင့် ၎င်းတို့သည် အခြားသူတစ်ဦးဦးနှင့်သာ အလုပ်လုပ်လိုကြသည်။

လေ့ကျင့်ခန်း ၄ - လုံခြုံရေးအစီအစဉ် ဆန်းစစ်အကဲဖြတ်မှု

ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးကို လုပ်ငန်းတိုင်း၌ ထည့်သွင်းပါဝင်စေခြင်းဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်းများနှင့် လက်ရှိ သို့မဟုတ် နောင်လာမည့် ပရောဂျက်/လုပ်ဆောင်ချက်များ၏ “ထိခိုက်မှု မဖြစ်စေရေး” အန္တရာယ် ဆိုင်ရာ သုံးသပ်လေ့လာချက်မှတစ်ဆင့် တိုက်ရိုက်အသုံးပြုခြင်းဆိုင်ရာ မိတ်ဆက်။

လေ့ကျင့်ခန်းပုံစံ - ဤကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ အကာအကွယ်ပေးရေးအဖွဲ့မှ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးကို လုပ်ငန်းတိုင်း၌ ထည့်သွင်းပါဝင်စေခြင်း(GPC) ဗီဒီယိုအား အဖွဲ့လိုက် ကြည့်ရှုရမည်။

ဗီဒီယိုလင့်ခ် -

၎င်းနောက်တွင် ပါဝင်သူများအား စည်းမျဉ်းတစ်ခုစီတိုင်းအတွက် ၎င်းတို့၏လုပ်ငန်းမှ အနည်းဆုံး လက်တွေ့ပမာတစ်ခုကို ပေးစေပြီး အဖွဲ့လိုက် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးကို လုပ်ငန်းတိုင်း၌ ထည့်သွင်း ပါဝင်စေခြင်းအကြောင်းကို ဆွေးနွေးကြရန်။

ထို့နောက် လုံခြုံရေးအစီအစဉ် ဆန်းစစ်အကဲဖြတ်မှုပုံစံ (နောက်ဆက်တွဲ ၂ ရှိ ပုံစံ) တစ်ခုအား စီမံခန့်ခွဲ ရေးအတွက် ပါဝင်လုပ်ဆောင်သူတစ်ဦးချင်းစီက နမူနာပုံစံဖြင့် တင်ဆက်ကြရန်။ ထိုဗီဒီယိုကို ထပ်မံ ကြည့်ရှုရန်။

အောက်ပါတို့ကို အုပ်စုလိုက် ဆွေးနွေးရန် -

- ၎င်းတို့၏ လုပ်ငန်းအတွင်း လက်ရှိ သို့မဟုတ် နောင်လာမည့် ပရောဂျက်/လုပ်ဆောင်ချက်များ တွင် ရှိနေသည့် ကာကွယ်ရေးဆိုင်ရာ အန္တရာယ်များ (အန္တရာယ်များအား ရပ်ရွာအသိုင်းအဝိုင်း၊ အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ / မီဒီယာဌာန ဝန်ထမ်း၊ ပြည်တွင်းမိတ်ဖက်များအပေါ်သက်ရောက်မှုအပြင် အဖွဲ့အစည်း/ မီဒီယာဌာန အမှတ်တံဆိပ်များအပေါ်သက်ရောက်မှုတို့ကို အခြေခံ၍ ဆန်းစစ်ရန်)။
- ၎င်းအန္တရာယ်များ လျော့ပါးစေမည့် ဗျူဟာများကို ဆွေးနွေးနိုင်သည်
- ပါဝင်ပတ်သက်နေသည့် အဖွဲ့များနှင့် မိတ်ဖက်များအကြား လျော့ပါးစေရေးနှင့် ပတ်သက်သည့် အခန်းကဏ္ဍများနှင့် တာဝန်ခွဲဝေမှုများ

ကြိုတင်ပြင်ဆင်ခြင်း - ကြည့်ရှုရန် ပရိုဂျက်တာ/မော်နီတာကို တပ်ဆင်ခြင်း GPC ဗီဒီယို (အသံဖိုင်နှင့် စာတန်းထိုးများကို သေချာစွာ စိစစ်ရန်)၊ ကာကွယ်ရေးဆိုင်ရာအန္တရာယ်များအတွက် နမူနာပုံစံ တပ်ထား သော ကားချပ်အရှင်တစ်ခု စီစဉ်ထားရန်

ကြာချိန် - ၄၅-၆၀ မိနစ်

လေ့ကျင့်ခန်း ၅ - အချိန်မီနှင့် ဘေးကင်းလုံခြုံစွာ လွှဲပြောင်းပေးမှု

အချိန်မီ ဘေးကင်းလုံခြုံစွာ လွှဲပြောင်းပေးရေးအတွက် အဓိကအချက်များနှင့် ဝန်ဆောင်မှုမြေပုံအား မိတ်ဆက်ခြင်း သို့မဟုတ် ပြန်လည်မွမ်းမံခြင်း။

လေ့ကျင့်ခန်းပုံစံ - ပါဝင်လုပ်ဆောင်သူများ၏ လုပ်ဆောင်ချက်ဇယားကို ပြန်လည်သုံးသပ်ကာ ၎င်းတို့သည် ကောင်းသည့် သို့မဟုတ် ဆိုးဝါးသည့် အလေ့အကျင့် ဟုတ်မဟုတ် ဆိုသည်ကို အတူတကွ ဆုံးဖြတ်ကြရမည့် “လွှဲပြောင်းပေးခြင်းဆိုင်ရာ ဆောင်ရန်ရှောင်ရန်များ” လေ့ကျင့်ခန်း။ ပါဝင်လုပ်ဆောင်သူ အရေအတွက်အပေါ်မူတည်၍ အဖွဲ့လိုက် လုပ်ဆောင်နိုင်သည်။ အမှားပြင်ဆင်မှု အဆင့်တွင် ကျန်ရှိနေသည့် မေးခွန်းများကို ဖြေကြားနိုင်သည့် ဆွေးနွေးမှုတစ်ခုကို ပြုလုပ်ရန်။ အချိန်မီ ဘေးကင်းလုံခြုံစွာ လွှဲပြောင်းပေးခြင်း (အမည် လျှို့ဝှက်ပေးခြင်း၊ ကျိုးကြောင်းသိရှိ သဘောတူညီချက်၊ မျှော်မှန်းချက်များ မမြင့်စေခြင်း၊ စသဖြင့်) ဆိုင်ရာ အဓိကစည်းမျဉ်းများကို ပြန်လည်သုံးသပ်ရန်

- အမှားပြင်ဆင်ပေးချိန်နှင့် ဆွေးနွေးနေချိန်ကဏ္ဍ အတောအတွင်းတွင် ကားချပ်အရှင် သို့မဟုတ် ပါဝါပွင့်စလိုက်ကို ပြသထားနိုင်သည်
- (ရနိုင်ပါက) အစုအဖွဲ့တစ်ခုစီ၏ အချက်အလက်ဇယားနှင့် ဆုံချက်နေရာများ၏ အသေးစိတ် လိပ်စာကို ပေးထားသော OCHA “ReliefWeb တုံ့ပြန်မှု” ဝက်ဘ်ဆိုက်) အပါအဝင် ဝန်ဆောင်မှု မြေပုံအတွက် ရရှိနိုင်သော အရင်းအမြစ်များကို မိတ်ဆက်ကာ ဆွေးနွေးခြင်း။ ထို့နောက် ပါဝင်လုပ်ဆောင်သူများသည် ရရှိနိုင်သော ဘေးကင်းသည့် ရပ်ရွာအသိုင်းအဝိုင်းယန္တရားများကို ဖော်ထုတ်ကာ ၎င်းတို့ကို လုပ်ဆောင်နေသော ဆုံချက်ပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် ယုံကြည်စိတ်ချရသည့် ဆက်ဆံရေးကို တည်ဆောက်သင့်သည်။

ပြင်ဆင်ခြင်း - ‘ဆောင်ရန်- နှင့် ရှောင်ရန်’ ဥပမာများ - ပါဝင်လုပ်ဆောင်သူများအား A4 စာရွက်ပေါ်ရှိ သီးခြားကော်လံနှစ်ခုတွင် (တစ်ခုမှာ ဆောင်ရန်အတွက်ဖြစ်ပြီး တစ်ခုမှာ ရှောင်ရန်အတွက်) နေရာချစေရန်အတွက် ရောမွှေထားခြင်း၊ ဘေးကင်းစွာ လွှဲပြောင်းပေးခြင်းများ၏ စည်းမျဉ်းများကို ပြသနေသည့် ပါဝါပွင့်ဆလိုက်များကို ကြည့်ရှုရန် ပရိုဂျက်တာ/ မော်နီတာတို့ကို တပ်ဆင်ခြင်း (ဆလိုက်တစ်ခု - အောက်ဖော်ပြပါ ပုံကြမ်း၏ မိတ္တူ)နှင့် အိုစီအိပ်ချ်အေ (OCHA) ReliefWeb တုံ့ပြန်မှု ဝက်ဘ်ဆိုက် (ဆလိုက်တစ်ခု - အပေါ်တွင် လင့်ခ်ချိတ်ထားသည်)။ ပရိုဂျက်တာနှင့် လက်တွေ့ပုံများ မရရှိနိုင်ပါက ကားချပ်အရှင်ပေါ်တွင် ဆလိုက်ကို ပြန်လည်ကူးယူနိုင်သည်။

ကြာချိန် - ၃၀-၄၅ မိနစ်

ဆောင်ရန် **ရှောင်ရန်**

ကြိုတင်ပြင်ဆင်ထားခြင်း။ ဒေသတွင်းတွင် မည်သည့် ဝန်ဆောင်မှုများနှင့် ပံ့ပိုးမှုများ ရရှိနိုင်သည်ကို ကြိုတင် ရှာဖွေထားခြင်း။

နောက်ထပ်သတင်းအချက်အလက် သို့မဟုတ် အသေးစိတ်အချက်အလက် များကို ပေးရန်အတွက် အသက်ရှင် ကျန်ရစ်သူကို ဖိအားပေးခြင်း။

သင်နှင့် ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ချက်ချင်းသက်ရောက်လာ နိုင်သည့် အန္တရာယ်မှ ဘေးကင်းအောင် သေချာလုပ် ခြင်း။

ဆွေးနွေးလမ်းညွှန်မှုကို ပေးခြင်း။

သတင်းအချက်အလက်များကို လျှို့ဝှက်စွာ တင်ပြ ဆွေးနွေးပြီး ဘေးကင်းလုံခြုံသည့် သီးသန့်နေရာတွင် ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ စကားကို နားထောင်ခြင်း။

အဖြစ်အပျက်အသေးစိတ် သို့မဟုတ် နှစ်နာသူ၏ ကိုယ်ရေးသတင်း အချက်အလက်များကို မှတ်တမ်းတင် ထားခြင်း။

အသက်ရှင်ကျန်ရစ်သူ၏ ကိုယ်ပိုင်ဆုံးဖြတ်ချက် ချ ပိုင်ခွင့်ကို လေးစားခြင်း။

အကြံဉာဏ် သို့မဟုတ် ဝေဖန်သုံးသပ် ချက်များ ပေးခြင်း။

မေးခွန်းများ မမေးဘဲ ထိုလူ၏ စကားများကို နားထောင်ပေးခြင်း။

မမှန်ကန်သည့် ကတိများကို ပေးခြင်း သို့မဟုတ် သတင်းမှား (သို့မဟုတ် မ သေချာသည့် သတင်းအချက်အလက်) ပေးခြင်း။

ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဓလေ့ထုံးတမ်းများ၊ ဘာသာရေးနှင့် ကျား/မ တို့ကို ထည့်တွက်၍ သင့်လျော်စွာပြုမူခြင်း။

နှစ်နာသူ၏ လိုလားချက်များ သို့မဟုတ် လိုအပ်ချက်များကို သင် သိသည်ဟု ယူဆခြင်း။ အချို့သော လုပ်ဆောင်ချက်များသည် ခံရသူအား ထပ်ပေါင်း၍အသရေပျက်စေခြင်း၊ လက်တုံ့ပြန်ခံရစေခြင်း သို့မဟုတ် ထိခိုက် နှစ်နာစေမည့် အန္တရာယ်များကို ဖြစ်ပေါ် စေနိုင်သည်။

ထိုအမှုကိစ္စအား သိရှိနေသည့် လူအရေအတွက်ကို ကန့်သတ်ထားခြင်း (ထိုအမှုကိစ္စအား နှစ်နာသူမှ ကျိုး ကြောင်းသိရှိ သဘောတူခွင့်ပြုချက်ဖြင့်သာ သင့်လျော် သည့် ဂျီဘီဗီ (GBV) ဆုံချက်ပုဂ္ဂိုလ်ထံ လျှို့ဝှက်စွာ လွှဲပြောင်းပေးရမည်)

လွှဲပြောင်းမှု လုပ်၊ မလုပ် ဆုံးဖြတ်ချက် မချမှ အဖြစ်အပျက်ကို စုံစမ်းစစ်ဆေး ခြင်း။

နောက်ဆက်တွဲ ၈ - အောက်ဖော်ပြပါ ဆလိုက်၏ စာမျက်နှာအပြည့်ဗားရှင်းအတွက် ပါဝါပို့ငှက်ဖိုင်တွင် ကြည့်ရှုပါ။

လွှဲပြောင်းပေးခြင်း ဆိုသည်မှာ အဘယ်နည်း။

- လွှဲပြောင်းပေးခြင်းဆိုသည်မှာ လက်ရှိဝန်ဆောင်မှုပေးသူ၏ နယ်ပယ် သို့မဟုတ် ကျွမ်းကျင်မှုထက် ကျော်လွန် ထုတ်ဖော်ရန် လိုအပ်ချက်များကို တွေ့ရှိရန် အတွက် ထပ်ဆောင်းလုပ်ဆောင်ချက်ကို လိုအပ်နေသောကြောင့် အခြားဝန်ဆောင်မှုပေးသူထံ အိမ်ထောင်စုတစ်စု သို့မဟုတ် လူတစ်ဦးချင်းစီအား လမ်းညွှန် ပေးသည့် လုပ်ငန်းစဉ်ဖြစ်သည်။
- ကိုယ်တိုင်လွှဲပြောင်းပေးခြင်းဆိုသည်မှာ လူကိုယ်တိုင်ဖြစ်စေ၊ ဖုန်းဖြင့်ဖြစ်စေ သို့မဟုတ် ဒီဂျစ်တယ်ချန်နယ်တစ်ခုမှတစ်ဆင့် လိုအပ်နေသည့် အကူအညီ ရရှိရန် ဝန်ဆောင်မှုပေးသူထံ တစ်ဦးချင်း ကိုယ်တိုင်တောင်းဆိုသည့် လုပ်ငန်းစဉ်ဖြစ်သည်။

လမ်းညွှန် စဉ်းမျဉ်းများ

လျှို့ဝှက်အချက်အလက်များကို လေးစားမှုရှိပါ

- ထုတ်ဖော်ပြောကြားထားသည့် သတင်းအချက်အလက်များကိုသာ မျှဝေခြင်းနှင့် ထိုပုဂ္ဂိုလ်ထံမှ ကျိုးကြောင်းသိရှိ သဘောတူခွင့်ပြုချက် ရရှိထားပြီးမှသာ ရယူအသုံးပြုခွင့်ပေးခြင်းဖြင့်။
- သတင်းအချက်အလက်များကို ဘေးကင်းသောနည်းလမ်းဖြင့် စုဆောင်း၊ သိမ်းဆည်းပြီး မျှဝေခြင်းဖြင့်။
- လွှဲပြောင်းပေးသူထံ တုံ့ပြန်ချက်ပေးရန်အတွက် ဝန်ဆောင်မှုပေးသူများအား သတင်းအချက်အလက်ကို လိုအပ်သလောက်သာ အနည်းဆုံး စုဆောင်းပြီး မျှဝေခြင်း - ‘သိရှိရန်လိုအပ်သလောက်သာ အသိပေးခြင်း’ ဖြင့်။

ကျိုးကြောင်းသိရှိ သဘောတူခွင့်ပြုချက် ရယူပါ

- ၎င်းတို့၏ သတင်းအချက်အလက်များကို မှတ်တမ်းတင်ပြီး ဆက်လက်လုပ်ဆောင်ရန်အတွက် ထိုပုဂ္ဂိုလ်ထံမှ တိုက်ရိုက်ခွင့်ပြုချက်ကို နှုတ်ဖြင့် တောင်းယူသည့်အပြင် ဖြစ်နိုင်ပါက စာဖြင့် ခွင့်ပြုချက် ရယူခြင်းဖြင့်။
- ထိုပုဂ္ဂိုလ်တွင် မည်သည့်အရာကို သဘောတူထားကြောင်း သိရှိနိုင်လောက်သည့် စွမ်းဆောင်ရည်၊ ရင်ကျက်မှုနှင့် လိုလောက်သည့် သတင်းအချက်အလက်တို့ ရှိနေကြောင်း သေချာစေခြင်းဖြင့်။
- ဤစည်းမျဉ်းတွင် ခြင်းချက် သုံးခုသာရှိသည် - လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးသည် မိမိကိုယ်ကို သတ်သေရန် စီစဉ်နေလျှင်သော်လည်းကောင်း၊ အခြားသူများ၏ ဘေးကင်းလုံခြုံရေးကို ထိခိုက်စေရန် စီစဉ်နေလျှင်သော်လည်းကောင်း၊ ကလေးတစ်ဦး အန္တရာယ်ကျရောက်တော့မည့်ဆဲ အခြေအနေတွင်ရှိနေလျှင်သော်လည်းကောင်း ကျိုးကြောင်းသိရှိ သဘောတူခွင့်ပြုချက် မပါဘဲ လွှဲပြောင်းပေးခြင်းအား သင်လုပ်ဆောင်နိုင်ပါသည်။ ကလေးများအတွက် မူ ထုတ်ကလေးအတွက် အကောင်းဆုံးဖြစ်စေမည့်အရာကို အမြဲတမ်း စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ပါ။

မျှော်မှန်းချက်များ မမြင့်တင်ပါနှင့်

- ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား လွှဲပြောင်းပေးရေး လုပ်ငန်းစဉ်အဆင့်များနှင့် မျှော်မှန်းထားသည့် အချိန်ကာလကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ရှင်းပြပေးခြင်းနှင့် လွှဲပြောင်းပေးခြင်းရလဒ်နှင့် ပတ်သက်သည့် ကတိများပေးခြင်းကို ရှောင်ကြဉ်ခြင်းဖြင့်။

ရွေးချယ်နိုင်စွမ်းနှင့် ဆုံးဖြတ်ချက်ချနိုင်စွမ်းကို လေးစားပါ

- ဝေဖန်အကဲဖြတ်ခြင်းမပြုဘဲ နားထောင်ခြင်းနှင့် ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ ရွေးချယ်မှုများနှင့် ဆုံးဖြတ်ချက်များကို လက်ခံပေးခြင်းဖြင့်။ ဤအချက်သည် ကျား/မ အခြေပြု အကြမ်းဖက်မှုမှ လွတ်မြောက်လာသူများအတွက် အလွန်ပင် အရေးကြီးပါသည်။
- စုံစမ်းစစ်ဆေးခြင်း မပြုပါနှင့်။ မတော်တဆ စိတ်ဒဏ်ရာပြန်လည်ရရှိမှုကို ရှောင်ရှားရန် လိုအပ်သည့်အတွက် ထိုကိစ္စကို ကျွမ်းကျင် ဝန်ဆောင်မှုပေးသူများမှ ကိုင်တွယ်ပါစေ

ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ ဘေးကင်းရေးနှင့် လုံခြုံရေးအား ပထမဦးစားပေးဆောင်ရွက်ပါ

- ဝန်ဆောင်မှု သို့မဟုတ် အကူအညီကို ရယူသည့် အခါ ထိုပုဂ္ဂိုလ် ကြုံတွေ့ရမည့် အန္တရာယ်များကို စဉ်းစားကာ ပြောပြပေးခြင်းဖြင့်။

မည်သည့် သတင်းအချက်အလက်ကို သင် လိုအပ်ပါသလဲ။

- သင်အကောင်အထည်ဖော်ရန် စီစဉ်ထားသည့် နေရာများအားလုံး၏ ဝန်ဆောင်မှုမြေပုံ
- အသုံးပြုရန်အတွက် လွှဲပြောင်းပေးရေး ယန္တရား ၊ အစုအဖွဲ့တစ်စုစီက အစုအဖွဲ့အဆင့်၌ ဖော်ထုတ်လေ့ရှိသည် (ကျား/မအခြေပြုအကြမ်းဖက်မှု (GBV) + ကလေးသူငယ်ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေး (CPI))

ဤသတင်းအချက်အလက်ကို မည်သည့် နေရာ၌ တွေ့ရှိပါမလဲ။

- အများပြည်သူသုံး ဝန်ဆောင်မှု လုပ်ငန်းများ ဝက်ဘ်ဆိုဒ် (အမြဲတမ်း အတည်ပြုစစ်ဆေးပါ)
- အစုအဖွဲ့များသည် - လိုအပ်သည့် ဝန်ဆောင်မှုအပေါ် မှတ်ညွှန်း (ဖြစ်ပြီးခဲသည့် ခြိမ်းခြောက်မှုတစ်ခုအား တုံ့ပြန်ရန် သို့မဟုတ် ချက်ချင်းကျရောက်မည့် အန္တရာယ်နှင့် ဆက်စပ်သည့် မည်သည့်အရာကိုမဆို ကာကွယ်ပေးရန် - GBV နှင့် CPI တွင် ကျွမ်းကျင်ကာကွယ်ရေးဝန်ထမ်းကို လိုအပ်သည်)
- OCHA ReliefWeb ဝက်ဘ်ဆိုက်
- ရပ်ရွာအသိုင်းအဝိုင်း ခေါင်းဆောင်များ

လမ်းညွှန်မြေပုံ - သတင်းအချက်အလက်နှင့် အန္တရာယ်များ - သတင်းအချက်အလက် ဂေဟစနစ်အတွက် အကာအကွယ်ပေးရေး ချဉ်းကပ်နည်းဆိုင်ရာ မိုဂျူးများနှင့် နောက်ဆက်တွဲများကိုမည်သို့ အသုံးပြုရပါမလဲ။

မေး -

ဒေသခံ သတင်းစာတစ်စောင်၏ အွန်လိုင်းစာမျက်နှာကို ကျွန်ုပ် စီမံကွပ်ကဲနေပြီး ကျွန်ုပ်တို့ ရေးသားထားသည့် ဆောင်းပါးတစ်ပုဒ်က ဒေါသဖြစ်စရာ မှတ်ချက်များကို လှုံ့ဆော်ပေးပြီးနောက် အကြမ်းဖက်မှုများ ဖြစ်ပွားခဲ့ကြောင်း ကောလဟာလတချို့ကို ကြားခဲ့ရပါသည်။

ဖြေ -

ဤသို့ဖြစ်ပွားမှုကို လျော့ပါးစေရန်နှင့် ထပ်မံ မဖြစ်ပွားစေရန် ရည်ရွယ်သော လုပ်ငန်းများကို လမ်းညွှန်ပေးရန် မိုဂျူး ၂ နှင့် ၄ ကို ကြည့်ပါ။ ရပ်ရွာအသိုင်းအဝိုင်းများမှ အသံများကို နားထောင်ပြီး ရပ်ရွာအသိုင်းအဝိုင်းထဲတွင် ဤဆောင်းပါးက အစပျိုးသည့် ပြဿနာများအကြောင်းကို ပိုမိုနားလည်ရန် မိုဂျူး ၃ နှင့် ဆက်စပ်ကိရိယာများကို ကြည့်ပါ။

မေး -

ကျွန်ုပ်သည် ကာကွယ်ရေး ဦးတည်ချက်များကို စောင့်ကြည့်ရန်နှင့် အစီအစဉ်ဆွဲမှုများအကြောင်း သတင်းပို့ခြင်းအား လေ့လာသုံးသပ်မှုများပြုလုပ်ရန် ပြင်ဆင်နေသော ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေး လုပ်ဆောင်သူတစ်ဦးဖြစ်သည်။

ဖြေ -

မိုဂျူး ၃ နှင့် ဆက်စပ်နောက်ဆက်တွဲများသည် သင့်ကိရိယာများကို ဒီဇိုင်းရေးဆွဲရန်နှင့် အချက်အလက်များကို စုစည်းရာ၌ ကူညီပေးရန် လေ့လာသုံးသပ်ချက် မူဘောင်အပြင် သတင်းအချက်အလက်နှင့် ဆက်စပ်ကာကွယ်ရေးအန္တရာယ်များနှင့် ပတ်သက်သည့် လေ့လာသုံးသပ်မှု ပြုလုပ်ရန် လမ်းညွှန်ချက်များ ပံ့ပိုးပေးပါသည်။

မေး -

ကျွန်ုပ်သည် ဒေသဆိုင်ရာ ရေဒီယိုအသံလွှင့်ဌာနတစ်ခုတွင် အလုပ်လုပ်ပြီး ဒေသအတွင်း ကျား/မအခြေပြု အကြမ်းဖက်မှု (GBV) မြင့်တက်လာခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ဒေသဆိုင်ရာ နှင့် နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်သူများကြားတွင် အရေးယူဆောင်ရွက်မှုများကို အားပေးရန်အတွက် အကြောင်းအရာများကို ရေးသားဖော်ထုတ်လိုပါသည်။

ဖြေ -

အဆိုပါ လမ်းညွှန်ချက်များတွင် ထိခိုက်လွယ်သော သတင်းအချက်အလက်များအား ဘေးကင်းစွာ အသုံးပြုနိုင်ရန် လမ်းညွှန်ချက်များ(မိုဂျူး ၂ နှင့် ၄)နှင့် ရပ်ရွာအသိုင်းအဝိုင်းအတွင်း GBV ကို လျော့ချရာတွင် သို့မဟုတ် ပိုမိုဆိုးရွားစေရာတွင် သတင်းအချက်အလက်၏ အခန်းကဏ္ဍကို သုံးသပ်လေ့လာနိုင်ပုံ (မိုဂျူး ၃) တွင် လမ်းညွှန်ပေးမည်ဖြစ်ပါသည်။

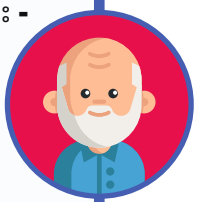

မေး -

ကျွန်ုပ်သည် အစိုးရမဟုတ်သည့် အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုအတွက် အလုပ်လုပ်ပြီး ထိခိုက်ခံရသည့် ရပ်ရွာအသိုင်းအဝိုင်းနှင့် သတင်းအချက်အလက် ဝေမျှရန် Facebook စာမျက်နှာတစ်ခု ဖွင့်ချင်ပါသည်။ ၎င်းအား လူမှုအဖွဲ့ဝင်များ ဘေးကင်းကင်းနှင့် သုံးနိုင်ကြောင်း သေချာစေရန် ဘယ်လိုလုပ်ရပါမလဲ။

ဖြေ -

ဘေးကင်း၊ အဓိပ္ပါယ်ရှိပြီး ရယူအသုံးပြုနိုင်သော အချက်အလက်ချန်နယ်များ တည်ဆောက်ခြင်းဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်ချက်ကို မိုဂျူး ၂ တွင် တွေ့ရှိနိုင်ပါသည်။

မေး -

ကျွန်ုပ်သည် လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုတွင် လုပ်ကိုင်နေပြီး တုံ့ပြန်ချက်နှင့်တိုင်ကြားမှုစနစ်ကို ပြန်လည်သုံးသပ် (သို့မဟုတ် လိုအပ်ပါက ရေးဆွဲ) လိုပါသည်။

ဖြေ -

မိုဂျူး ၂ တွင် သတင်းအချက်အလက်ကို ဘေးကင်းပြီး အဓိပ္ပါယ်ရှိစွာ ရယူအသုံးပြုနိုင်သော တုံ့ပြန်ချက်နှင့်တိုင်ကြားမှု ယန္တရားများနှင့် ပတ်သက်သည့် အချက်အလက်များ ပါဝင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

မေး -

ကျွန်ုပ်သည် လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာ အကျပ်အတည်း တစ်ခုကြောင့် ထိခိုက်ခံခဲ့ရသော နိုင်ငံတစ်ခုတွင် ကဏ္ဍပေါင်းစုံပါဝင်သည့် ဆန်းစစ်လေ့လာမှုတစ်ခုကို ဦးဆောင်နေသော လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာ ညှိနှိုင်းရေးမှူးတစ်ဦး ဖြစ်ပါသည်။ ရပ်ရွာအသိုင်းအဝိုင်းများနှင့် ဘေးကင်းစွာ မည်ကဲ့သို့ ထိတွေ့ဆက်ဆံရမည်နည်း။

ဖြေ -

လမ်းညွှန်ချက်များတွင် ရပ်ရွာအသိုင်းအဝိုင်းများနှင့် ဘေးကင်းစွာ ထိတွေ့ဆက်ဆံရန် နှင့် မိုဂျူး ၂ တွင် အဓိက ပါဝင်ပတ်သက်သူများနှင့် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ရန်အတွက် လမ်းညွှန်ချက်များ ပါဝင်ပါသည်။ မိုဂျူး ၃ သည် ဆန်းစစ်ချက်တစ်ခုတွင် သတင်းအချက်အလက် အစိတ်အပိုင်းများ ထည့်သွင်းနည်းကို လမ်းညွှန်ပေးပါသည်။

